

IMPORTSTOPP: Sjømatdisken på Dorgomilovsky-markedet i Moskva et par uker etter at russerne innførte importforbudet som blant annet rammet norsk sjømat 7. august i 2014. Det er bare et par laksestykker som er norske i disken.

FOTO: ALEKSANDER NORDAHL

Den norske sildas storhetstid i Russland er over

Russiske veterinærmyndigheter vil ikke tillate at Norge blir dominerende på eksport av pelagisk fisk til Russland «når» importforbudet på sjømat oppheves.

Agnar Berg

9. januar 2019 05:00

Det sier professor Frode Nilssen ved Nord Universitet. Nilssen kjenner handelskonflikten mellom Vesten og Russland svært godt. Han har blant annet bakgrunn som fiskeriråd ved den Norske ambassaden i Moskva.

- Leder for de russiske veterinærmyndighetene, Sergey Dankvart, sa til meg for noe år siden at Russland ikke ønsker at Norge skal være en dominerende aktør på pelagiske produkter til Russland. Hans ord gjelder fortsatt, sier Nilssen.

LES OGSÅ: [Norge har tapt 25 milliarder kroner på Russlands importforbud](#)

30 prosent NVG-sild til Russland

Med økonomisk støtte fra FHF har Nilssen og førsteamanuensis Christel Elvestad ved Nord Universitet skrevet rapporten «Konsekvenser ved langvarig lukking av det russiske markedet for sild».

Fiskeribladet har lest rapporten som blir publisert om noen dager.

De siste årene før importforbudet i 2014 ble om lag hver fjerde norske NVG-sild (norsk vårgytende sild) eksportert til Russland.

I 2013 gikk 30 prosent av den norske NVG-silda til Russland. Samme år eksporterte Norge sild til en verdi av 779 millioner kroner til Russland.

Norge eksporterte nesten 90.000 tonn NVG-sild til Russland i 2013. Færøyene var i 2013 på annenplass med rundt 40.000 tonn.

Russland ønsker ikke at Norge skal være en dominerende aktør på pelagiske produkter til Russland

— Frode Nilssen, professor ved Nord Universitet

Største eksportland

Norge var klart det viktigste sjømateksportlandet for all sjømat til Russland fram til importforbudet ble innført i august 2014.

Rapporten tar opp dette med Norges dominerende rolle når det gjelder eksport av NVG-sild til Russland og at Russland ikke vil godta dette når eventuelt importforbudet oppheves:

«Med stor sannsynlighet vil den russiske Veterinærtjenesten (Rosselkhoznadzor) få i oppgave å regulere importen ved at et mindre antall produsenter får godkjenning av russiske veterinærmyndigheter til å eksportere til Russland», heter det i rapporten.

Annektering av Krim

Nilssen og Elvestad skriver i rapporten også om «mulighetene» for norsk sild i Russland den dagen importforbudet oppheves:

«Ved en åpning av markedet vil russiske foredlingsbedrifter ganske sikkert etterspørre norskprodusert NVG-sild. Norsk silderåstoff har godt omdømme i Russland og verdsettes på grunn av god kvalitet og stabile leverandører. Til tross for dette er det vanskelig å se for seg at volumet vil nå nivået som var før embargoen.»

Det russiske importforbudet mot blant annet sjømat og landbruksprodukter fra EU, USA og Norge, er et «mottiltak» mot Vestens reaksjoner på Russlands annektering av Krim i 2014 og konflikten Russland har med Ukraina.

Sild via Hviterussland

Nilssen sier at russerne anser norsk sild som et godt produkt og at den derfor har sin naturlige plass i det russiske sjømatmarkedet selv om NVG-sild fra Norge ikke vil være dominerende.

I dag eksporteres det ikke en eneste norsk NVG-sild direkte til Russland. Men en del kommer allikevel inn via Hviterussland.

Nilssen sier at selv om det ikke er direkteimport fra Norge, så er det viktig at de norske eksportørene på en eller annen måte pleier kontakten med de russiske importørene.

LES OGSÅ:

- [Russiske fiskeritopper i Norge for å pleie relasjonene](#)
- [- Fortell russerne at dere savner markedet](#)

Vil tillate import fra Norge

I rapporten «Konsekvenser ved langvarig lukking av det russiske markedet for sild», skriver de to forskerne at i 2017 var det underdekning i det russiske markedet med sild i forhold til tidligere år med cirka 80.000 tonn.

Videre står det i rapporten om dette:

«Det er trolig at russiske myndigheter vil tillate en import fra Norge for å dekke hele eller i det minste deler av dette underskuddet, tidligst fra 2020. I så fall kan man se for seg et importbehov på mellom 50 og 100 tusen tonn NVG-sild (omregnet til rund vekt).»

I rapporten står det at utestengelsen fra det russiske markedet har vært dramatisk for norsk sildenæring. Men at situasjonen ikke ble så dramatisk som den kunne ha blitt fordi det ble en sterk reduksjon i kvoten på NVG-sild etter at importforbudet ble innført.

Anbefaling til sildesektoren

I hovedkonklusjonen i rapporten, har de to forskerne følgende anbefaling:

«Gitt de usikre markedsforholdene burde det legges opp til et arbeid med å foreta en systematisk gjennomgang av eksisterende og potensielle markeder for norskprodusert NVG-sild. En slik gjennomgang burde inneholde en kvalitativ vurdering av markedene i aksene stabile - uforutsigbare, samt en kartlegging av potensielle nye markeder og muligheten for en bedre posisjonering av norskprodusert NVG-sild i utvalgte etablert og nye markeder. Forventningen til et slikt arbeid er at

sildenæringen vil kunne øke det totale økonomiske utbyttet.»

Vanskelig å spå

Nilssen sier at russiske myndigheter har sagt at når det gjelder norsk sjømat, så vil importforbudet i hvert fall gjelde ut 2019.

Importforbudet mot vestlige matvarer er storpolitikk. Hvis Russland «gir fra seg» Krim, vil det løse konflikten.

Nilssen sier at han har vanskelig å se for seg at Russland skulle «gi» Krim tilbake til Ukraina.

- Men tror du på en løsning slik at handelen blir normalisert?

- Det blir vel et spørsmål om hvor lenge Vesten skal være prinsipiell. Om og når det blir en løsning er vanskelig å si. For å si de slik, så «spådde» jeg feil både når det gjaldt brexit og om at Donald Trump skulle bli president. Så jeg vil ikke spå noe som helst i denne saken, sier professoren.

Fremme egen matproduksjon

Viseadministrerende direktør i Sjømat Norge, Trond Davidsen, sier at det er godt kjent at russiske veterinærmyndigheter ønsker å begrense antall aktører som får lov til å eksportere sjømat til Russland.

- Men når vi ser på importforbudet som russerne innførte på matvarer fra en del vestlige land i 2014, så ser det ut til en viktig målsetning med dette for dem har vært å fremme egen matvareproduksjon og bli mer selvforsynt. Vi ser at de har greid det når det gjelder en rekke landbruksprodukter og vi vet at de har samme målsetning nær det gjelder sjømat, sier Davidsen.

(VILKÅR)